

Kronika nr 27

Danuta Karczewicz

II Katedra i Klinika Okulistyki, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie

*Każda praca jest możliwa do wykonania,
jeśli podzielić ją na małe odcinki.*
Abraham Lincoln

Kronikę rozpoczynam od przekazania smutnej wiadomości. 30 października 2022 roku zmarł jeden z czołowych okulistów polskich prof. dr hab. n. med. Olgierd Palacz, wybitny naukowiec, znakomity lekarz okulista, chirurg, wychowawca wielu pokoleń okulistów i studentów.

Już po raz dwunasty okuliści spotkali się na konferencji „Okulistyka–Kontrowersje”, która odbyła się w dniach 13–15 października 2022 roku. Wrocław przywitał uczestników piękną polską złotą jesienią. Na zjazd przybyło ponad 650 osób. Uczestnicy konferencji spotkali się pierwszego dnia w Centrum Konferencyjnym Hotelu Mercure, a podczas następnego dwóch dni we Wrocławskim Centrum Kongresowym mieszczącym się w Hali Stulecia.

13 października 2022 roku był dniem kursów. Doktor n. med. Iwona Helemejko przybliżyła wskazania i techniki operacyjne w chirurgii jaskry. Przewidziano również tematy bliskie lekarzom w trakcie specjalizacji. Doktor n. med. Mirosław Słowik mówił o zastosowaniu ultrasonografii w okulistyce, a dr n. med. Joanna Adamiec-Mroczek o najczęściej przeprowadzanych zabiegach laseroterapii. Oba wykłady zawierały dużo praktycznych wskazówek. Doktor Ali Erginay ze szpitala Lariboisiere w Paryżu zapoznał słuchaczy z nowymi możliwościami diagnostycznymi OCT. Wszystkie kursy cieszyły się dużym zainteresowaniem uczestników, po ich zakończeniu dyskusja przeniosła się do kuluarów. Następnego dnia prof. dr hab. n. med. Marta Misiuk-Hojło, kierownik Katedry i Kliniki Okulistyki Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, uroczystie powitała wszystkich przybyłych. Konferencja rozpoczęła się tradycyjnie w formie debaty oksfordzkiej. Zespół lekarzy z Wrocławia przekonał publiczność, że już dzisiaj można ograniczyć negatywny wpływ procedur okulistycznych na środowisko w sposób bezpieczny dla pacjentów.

W następnej debacie dotyczącej operacyjnego leczenia otworów w plamce odmienne zdanie zaprezentowali prof. Jerzy Nawrocki i prof. Jerzy Mackiewicz. Przed prezentacją

mi większość uczestników (54,5%) uważała, że w każdym przypadku należy wykonać reoperację otworu w plamce po nieudanej pierwszej operacji, jednak po przedstawieniu merytorycznych argumentów przez prof. Jerzego Mackiewicza publiczność zmieniła zdanie – 62,7% głosowało na „nie”.

Podczas czwartego wystąpienia, na temat terapii anti-VEGF, uczestnicy podtrzymali swoje pierwotne zdanie, opowiadając się za tym, że poprawa ostrości wzroku zawsze jest przejawem skuteczności terapii anti-VEGF w dostępnych w Polsce programach lekowych AMD i DME (na „tak” 56,8% przed wystąpieniami i 57,1% po wystąpieniach).

Dużym zainteresowaniem cieszyła się też debata podejmująca temat, czy soczewka trójogniskowa to najlepsze rozwiązanie dla każdego pacjenta z przeziębieniem. Publiczność opowiedziała się po stronie dr. n. med. Łukasza Drzyzgi – opcja na „nie”. Doktorowi dzięki błyskotliwej prezentacji udało się również przekonać kolejne osoby na sali i zwiększyć przewagę na „nie” z 77,4% do 88,3%.

Równoległe z wykładami na sali głównej odbywały się sesje satelitarne, WETLAB z chirurgii zaćmy, DRYLAB z wiotkociem, a także warsztaty z podawania Ozurdexu. Można było również obejrzeć sesję plakatową.

Po części merytorycznej wystąpił zespół muzyczny – The Karpeta Jazz Brothers. Uczestnicy spotkania byli pod wielkim wrażeniem artystów wrocławskiej sceny jazzowej. Kolacja stała się wspaniałą okazją do spotkań – tych oficjalnych i bardziej prywatnych. Szczególnie po pandemii COVID-19 doceniono ponowną możliwość odbycia się konferencji w trybie stacjonarnym.

Trzeci dzień konferencji rozpoczął się z sesją poświęconą okulistyce dziecięcej.

Debata dotyczyła udrażniania dróg łzowych u dzieci niezależnie od wieku, wszczepiania wewnątrzgałkowych soczewek wielogniskowych przed 14. rokiem życia, a także wskazań do wykonania elektroretinografii przy dużej wadzie wzroku. Prelegenci zawzięcie bronili swoich racji przy dużym współudziale publiczności.

W następnej sesji jednym z pytań było: „Czy Cross-linking jest przyszłością w leczeniu infekcji rogówki?”. Swoją

AUTOR DO KORESPONDENCJI

prof. dr hab. n. med. Danuta Karczewicz, II Katedra i Klinika Okulistyki, Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, e-mail: adkarczewicz@gmail.com

wiedzą dzielili się dr n. med. Magdalena Kubrak-Kisza i dr n. med. Marek Szaliński.

Tegoroczna konferencja, tak jak wszystkie poprzednie, była niezwykle interesująca. Profesor Marta Misiuk-Hojło z zespołem lekarzy z Kliniki Okulistyki UM we Wrocławiu oraz organizatorem, biurem „Alfa event”, stanęli na wysokości zadania i odnieśli kolejny sukces.

Moje gratulacje. Organizatorzy zapraszają na kolejną edycję konferencji, która odbędzie się w dniach 28–30 września 2023 roku we Wrocławiu.

10 grudnia 2022 roku w Rostocku odbyła się druga edycja Niemiecko-Polskiej Akademii Zimowej (*Deutsch-Polnische Winterakademie*) (rycina 1). Organizatorami konferencji była prof. Anna Machalińska z I Katedry i Kliniki Okulistyki Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie oraz prof. Thomas Fuchsluger z Uniwersyteckiej Kliniki Okulistycznej w Rostocku. Miejszem obrad była odrestaurowana zabytkowa aula głównego budynku Uniwersytetu w Rostocku.

Niemiecko-Polska Akademia Zimowa stanowi wspólny projekt prof. Annie Machalińskiej i prof. Thomasa Fuchslugera mający na celu wzmocnienie i pogłębienie współpracy transgranicznej w zakresie diagnostyki i leczenia chorób narządu wzroku, a także wymianę doświadczeń w zakresie stosowania nowych terapii i technologii medycznych. W programie konferencji znalazło się 15 krótkich wykładów podzielonych na 4 sesje tematyczne, które były przedzielone występami utalentowanych muzyków „Lux Viola Quartett” z Wyższej Szkoły Muzyczno-Teatralnej z Rostocku.

Po powitaniu uczestników konferencji prof. Anna Machalińska rozpoczęła sesję rogówkową wykładem pt. *DALK – doświadczenia własne*, podczas którego przybliżyła uczestnikom problematykę nowoczesnej keratoplastyki warstwowej przedniej. Kolejne wykłady w tej sesji dotyczyły optymalizacji terapii chorób powierzchni oka, problemów w chirurgii okuloplastycznej oraz strategii postępowania w urazach przedniego odcinka oka. Podczas sesji jaskrowej poruszono problematykę leczenia laserowego, jak również nowoczesnych technik jaskrowej chirurgii mikroinwazyjnej. Sesja siatkówkowa koncentrowała się na strategiach postępowania w centralnej siarowiczej chorioretinopatii, chorobach plamki czy retinopatii wcześniaków. Konferencję zamknęła niezwykle interesująca sesja dotycząca nowych terapii i technologii w okulistyce, podczas której prowadzący skupili się na nowoczesnych strategiach diagnostycznych w chorobach degeneracyjnych oraz na perspektywach w chirurgii zaćmy. Wśród zaproszonych wykładowców znaleźli się znani polscy i niemieccy profesorowie okulistyki: dr hab. n. med. Dariusz Dobrowolski z Katowic, prof. dr hab. n. med. Jakub Kałużny z Bydgoszczy, prof. dr hab. n. med. Marcin Stopa z Poznania, prof. dr hab. n. med. Maciej Krawczyński z Poznania, a także dr hab. n. med. Maciej Gawęcki z Gdańska, prof. Arne Viestenz, prof. dr Anselm Junemann, prof. dr Friederike Schaub, prof. dr Alexa Klettner i prof. dr Oliver Stachs z Niemiec. Goście konferencji, już tradycyjnie, po zakończonych wykładach mieli możliwość udania się na sąsiadujący bezpośrednio z budynkiem Uniwersytetu w Rostocku, jeden z największych w rejonie Morza

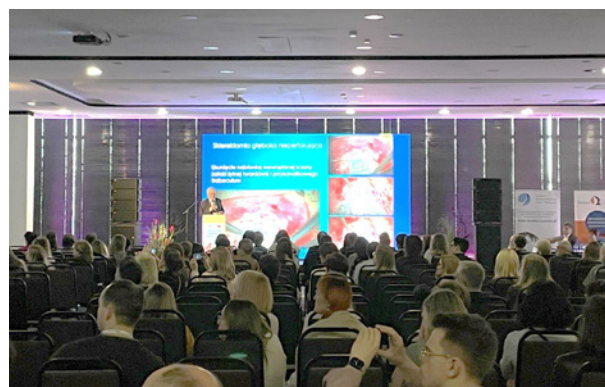
Rycina 1. Niemiecko-Polska Akademia Zimowa w Rostocku, Niemcy

Bałtyckiego jarmark bożonarodzeniowy. Konferencja była niezwykle cenna dla okulistów obu krajów.

W dniach 17–18 lutego 2023 roku odbyła się w Łodzi I edycja konferencji Łódzkie Dni Chirurgii Okulistycznej (rycina 2). Przewodniczącym Komitetu Naukowego i Organizacyjnego był prof. dr hab. n. med. Piotr Jurowski, kierownik II Katedry i Kliniki Okulistyki i Rehabilitacji Wzroku Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

W konferencji wzięło udział ponad 300 osób, 47 wykładowców – specjalistów w dziedzinie okulistyki, chirurgii twarzo-szczękowej i anestezjologii oraz 17 firm wystawienniczych.

Tematyka konferencji dotyczyła praktycznych aspektów chirurgii okulistycznej u osób dorosłych i dzieci. Liczne pre-

Rycina 2. Łódzkie Dni Okulistyczne

zentacje naukowe, filmy operacyjne oraz kursy szkoleniowe, a przede wszystkim bezpośrednie spotkania z prelegentami, pozwoliły na wymianę poglądów i dyskusje na istotne tematy ukierunkowane na postępowanie chirurgiczne. Uczestnictwo wybitnych chirurgów okulistycznych, osób, które swoimi działaniami naukowymi wpływają na współczesny kształt chirurgii okulistycznej w połączeniu z szerokim zakresem tematycznym, w tym operacji zaćmy, jaskry, leczenia chirurgicznego schorzeń rogówki, chirurgii witreoretinalnej, okuoplastyki i rekonstrukcji oczodołu oraz chirurgii okulistycznej u dzieci, zdecydowanie wzbogaciło wiedzę i pozwoliło uzyskać odpowiedzi na problemy, z którymi spotykamy się podczas operacji okulistycznych.

Ogromne zainteresowanie w sesji chirurgii plastycznej i chirurgii oczodołu zyskały tematy związane z postępowaniem w ostrych stanach oczodołu po urazach twarzoczaszki, różnymi sposobami protezowania oczodołu wynikającymi ze wskazań do enukleacji czy nowoczesnymi metodami wykonania zespolenia workowo-nosowych i operacji korygujących położenie powieki dolnej, a także zastosowania szwów Nylon 10-0 w okulistyce. Ten etap konferencji uzupełniały prezentacje dotyczące rozwiązań technologicznych w mikroskopii operacyjnej, w tym systemów 3 D. Żywą reakcją uczestników konferencji wzbudziły prezentacje w sesji chirurgii rogówki dotyczące wyboru metody laserowej chirurgii refrakcyjnej, techniki leczenia chirurgicznego stożka rogówki czy te poruszające problemy operacyjne wynikające z pierwotnych schorzeń rogówki oraz wskazujące na wpływ metod chirurgii zaćmy na pooperacyjny stan i funkcję rogówki. Liczne pytania uczestników dotyczyły przyczyn podwyższonego ciśnienia wewnątrzgałkowego po keratoplastyce a przede wszystkim metody selektywnego przeszczepu warstwy Bowmana rogówki, która stanowi nowatorską metodę leczenia owrzodzeń neurotroficznych. Metoda ta, jak podkreślali przewodniczący zasiadający w prezydium tej sesji, istotnie poszerza zakres współczesnych metod keratoplastyki.

Sesja chirurgii witreoretinalnej poruszała praktyczne aspekty postępowania w przypadku trakcji szkliskowo-siatkóvkowych, pierwotnych otworów w plamce żółtej, usunięcia ILM w chirurgii odwarstwień siatkówki czy zastosowania witrektomii w leczeniu powikłań wysiękowej postaci AMD.

Rycina 3. Dr n. med. Anna Górnik

Problematykę tej bogatej tematycznie sesji uzupełniły sposoby postępowania operacyjnego w odłączeniach naczyń, metody i znaczenie witrektomii w leczeniu oka cukrzycowego, postępowania w powikłaniach siatkówkowych po operacjach zaćmy czy tematy odnoszące się do historii i terażniejszości usuwania soczewek zwichniętych do ciała szklistego.

Późnym popołudniem pierwszego dnia konferencji

były wygłoszone wykłady inauguracyjne, których autorami byli obecni przewodniczący sekcji PTO, a które dotyczyły postępów w fakoemulsyfikacji zaćmy, standardów postępowania po operacjach przeciwjaskrowych, uwarunkowań operacji rekonstrukcyjnych powierzchni oka, wskazań i technik tamponady wewnątrzgałkowej w chirurgii witreoretinalnej czy chirurgii zaćmy wklajającej u dzieci. Zaprezentowane referaty otrzymały gromkie brawa i uznanie w oczach uczestników.

Drugi dzień konferencji obejmował sesje chirurgii okulistycznej wieku dziecięcego, chirurgii jaskry i zaćmy. Autorzy wystąpień poruszali w nich problemy leczenia zaćmy dziecięcej, technik operacyjnych wszczepiania IOL przy braku podparcia torebkowego, ale także wewnątrzgałkowych metod leczenia odwarstwień siatkówki, leczenia malformacji limfatycznych przestrzeni oczodołu i chirurgii mięśnia skośnego dolnego. Szerokie spektrum operacji przeciwjaskrowych, w tym jaskry wąskiego kąta przesączania, a w szczególności techniki trabekulektomii, zastosowania szwów regulowanych w operacjach przetokowych stanowiło rozwinięcie elementów diagnostyki jaskry w aspekcie wskazań operacyjnych. Tematykę tej ciekawej sesji uzupełniły prezentacje odnoszące się do techniki operacyjnej sklerektomii głębokiej, wszczepienie przetoki filtracyjnej PreserFlo, techniki implantacji iStentów, wykonania zabiegu sklerektomii głębokiej wysokich częstotliwości HFDS oraz złożonych problemów postępowania w jaskrze złośliwej. Sesję chirurgii jaskry zwieńczyła świetnie zobrazowana prezentacja dotycząca metod laseroterapii w jaskrze otwartego kąta przesączania.

Sesja chirurgii zaćmy w sposób metodyczny i ciekawy prowadziła uczestników przez problemy współczesnych systemów wspomagających chirurga w czasie fakoemulsyfikacji, metody Mix and Match w chirurgii soczewki poprzez techniki refleksacji IOL w zależności od kształtu haptki soczewki, fiksacji soczewek Artisan czy technologii soczewek EDOF. W sesji poruszono także problemy operacji w warunkach wąskiej źrenicy, operacji zaćmy u chorych zakwalifikowanych do keratoplastyki i pacjentów z zespołem Marfana. Z dużym zainteresowaniem słuchaliśmy i oglądaliśmy prezentację omawiającą stosowane w przeszłości techniki operacyjne zaćmy, o których powinniśmy pamiętać, rozwijając własne umiejętności operacyjne.

Podczas dwóch dni konferencji wyłoniono laureatów ogłoszonego plebiscytu na najlepszego mówcę. Zwycięzcami w pierwszym dniu konferencji zostali *ex aequo* prof. Jerzy Mackiewicz i dr Joanna Murawska, natomiast w drugim dniu laureatkami zostały dr Anna Górnik (rycina 3) i dr Dorota Pożarowska. Zwycięzcom przekazano ciekawe nagrody książkowe dotyczące miasta Łodzi.

Na zakończenie pracowitego dnia obrad uczestnicy wysłuchali wykładu z pokazami filmów dotyczących łódzkich przedsiębiorców i ich fortun z przełomu XIX i XX wieku na tle najważniejszych miejsc Łodzi.

Obecność na konferencji wystawców i sprzętu operacyjnego umożliwiła uczestnikom zapoznanie się z najnowszymi technologiami. Podczas konferencji odbywały się kursy, wirtualne i drylaby, które cieszyły się bardzo dużym zaintereso-

waniem wśród uczestników wydarzenia. Dziękujemy prof. Piotrowi Jurowskiemu za zorganizowanie bardzo interesującej i kształcącej konferencji dotyczącej chirurgii okulistycznej. Czekamy na kolejne.

2 września w 2022 roku uchwałą Naczelnej Rady Lekarskiej (NRL) powołana została Rada Ekspertów Naczelnej Izby Lekarskiej. Koordynatorką powstania i powołania Rady była dr hab. n. med. Magda Wiśniewska ze Szczecina. Nominacje do jej składu otrzymało 21 przedstawicieli polskiej medycyny. Okulistykę reprezentuje prof. dr hab. n. med. Marcin Stopa.

Rada ekspertów ma być merytorycznym i naukowym wsparciem dla prezesa NRL oraz samorządowym głosem doradczym w każdym aspekcie działania środowiska lekarskiego.

Będzie ona łącznikiem między nauką a samorządnością. Do jej zadań należeć ma przede wszystkim propagowanie aktualnej wiedzy medycznej i opartych na niej rozwiązań, przygotowywanie opinii, stanowisk i ekspertyz dla prezesa NRL oraz NRL i jej komisji.

Analiza aktualnej sytuacji w ochronie zdrowia, przygotowywanie projektów legislacyjnych i aktywne wsparcie działań prezesa NRL w zakresie inicjatywy legislacyjnej dotyczącej ochrony zdrowia oraz opiniowanie aktów prawnych dotyczących poszczególnych dziedzin medycyny. Jak widać, zakres działań i odpowiedzialności jest duży.

Moje gratulacje dla prof. Marcina Stopy.

Miło mi powiadomić naszych czytelników o międzynarodowym sukcesie Kliniki Okulistyki i Rehabilitacji Wzroku Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Publikacja lek. Diany Wyroślak-Bednarek (rycina 4) z tej kliniki, podczas X edycji konkursu Trophy została uznana za najlepszą publikację poświęconą schorzeniom powierzchni oka. Konkurs Trophy organizowany przez francuską firmę Thea jest corocznym wydarzeniem o światowym zasięgu kierowanym do młodych okulistów.

Tematem tegorocznej edycji były zaburzenia powierzchni oka, które mają istotny wpływ na skuteczność operacji okulistycznych. W tym roku do konkursu przystąpiło 213 młodych okulistów, autorów zgłoszonych prac. W pierwszym etapie międzynarodowe jury wybrało 52 najlepsze publikacje z 22 krajów. W finałowym etapie wybrano 3 najlepsze publikacje, w tym publikację lek. Diany Wyroślak-Bednarek pt. *Selektywne przeszczepy warstwy Bowmana rogówki – nowa nadzieja na odzyskanie prawidłowej powierzchni oka*. Praca ta stanowi dokumentację kliniczną i analizę wyników czynnościowych chorych z neurotroficznymi owrzodzeniami rogówki, u których wykonano nowatorskie przeszczepy poprawiające ostrość wzroku. Przyznanie zwycięstwa w tym prestiżowym konkursie stanowi pozytywną ocenę towarzystwa okulistycznego dla opracowanej w Klinice Okulistyki i Rehabilitacji Wzroku Uniwersytetu Medycznego w Łodzi metody selektywnej transplantacji warstwy Bowmana rogówki.

Zaprezentowane nowatorskie podejście w terapii trudnych do leczenia schorzeń powierzchni oka otwiera nowy kierunek w chirurgii transplan-

tacyjnej. Nagroda za zwycięstwo w konkursie daje możliwość zaprezentowania wyników na międzynarodowej konferencji okulistycznej ARVO (*Association for the Research in Vision and Ophthalmology*), która odbyła się w Nowym Orleanie w kwietniu 2023 roku.

Miło mi poinformować, że zwiększyło się grono doktorów w dziedzinie okulistyki. W I Katedrze i Klinice Okulistyki PUM w Szczecinie w lutym 2023 roku stopień doktora nauk medycznych uzyskała lek. Marta Wiącek (rycina 5) na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Terapia komórkowa w zwyrodnieniu barwnikowym siatkówki – analiza dynamiki zmian morfologii i funkcji siatkówki w obserwacji długoterminowej*. Promotorem była prof. Anna Machalińska.

21 lutego 2023 roku lek. Hanna Grabek-Kujawa (rycina 6) z II Katedry i Kliniki Okulistyki PUM w Szczecinie obroniła rozprawę doktorską pt. *Badania elektrofizjologiczne siatkówki i nerwu wzrokowego w depresji*. Promotorem był prof. Wojciech Lubiński.

W styczniu 2023 roku Rada Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi zatwierdziła rozprawę doktorską lekarz Anny Górnik pt. *Ocena flarymetryczna cieczy wodnistej oka po operacji zaćmy z wszczepieniem soczewek heparynizowanych i nieheparynizowanych u chorych na cukrzycę*. Promotorem był prof. Piotr Jurowski. Serdecznie gratuluję i życzę dalszych sukcesów naukowych i szczęścia w życiu osobistym.

Wyniki Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego z okulistyki w sesji jesiennej 2022 roku przedstawiały się podobnie jak w sesji wiosennej. Do egzaminu testowego przystąpiło 58 osób, zdały 44 osoby, to jest 76% zdających. Egzaminu ustnego nie zdała 1 osoba.

W sesji jesiennej 2022 roku do egzaminu FEBO przystąpiło 11 lekarzy z Polski, wszyscy zdali. Ogólna liczba wszystkich kandydatów zdających z całej Europy w tej sesji wynosiła 462 osoby. Tytuł FEBO uzyskali: Aleksandra Grzelka, Maksym Ciesielski, Agata Wiśniewska, Agata Pietras-Baczevska, Joanna Kosny, Mateusz Jacunski, Edyta Chlasta-Twardzik, Wiktoria Kubisiak, Dagna Siedlecka, Joanna Czuwara, Ewa Jasińska-Wójcik. Moje gratulacje.

Bardzo dziękuję moim respondentom: prof. Annie Machalińskiej, prof. Marcinowi Stopie, prof. Piotrowi Jurowskiemu oraz lek. Agnieszce Winter za przesłane informacje.

Rycina 4. Lek. Diana Wyroślak-Bednarek

Rycina 5. Drn. med. Marta Wiącek

Rycina 6. Drn. med. Hanna Grabek-Kujawa

